TÖÖÕNNETUSE RAPORTI TÄITMISE J U H E N D

TÖÖINSPEKTSIOON
JÄRELEVALVE OSAKOND
2004

Käesolev juhend on koostatud eesmärgiga osutada tööandjatele abi tööõnnetuse raporti koostamisel, lähtudes Vabariigi Valitsuse 13. mai 2003. a määruse nr 146 "Tööõnnetuse ja kutsehaigestumise registreerimise, teatamise ning uurimise kord" (edaspidi – uurimise kord) nõuetest.
Juhend koostati Tööinspektsiooni ja Eurostati projekti "Health and Safety at Work" raames ning arvestati Euroopa Komisjoni uue töötervishoiu ja tööohutuse strateegiaga aastateks 2002-2006 (COM/2002/118).
Tööõnnetuse raporti vorm on toodud uurimise korra lisas 3 ning kättesaadav internetis Tööinspektsiooni veebilehel http://www.ti.ee/ → põhimenüü: õigusaktid → alammenüü: tööõnnetuste ja kutsehaigestumiste uurimine.

Tööõnnetuse uurimise eesmärgid on:

1. välja selgitada tööõnnetuse asjaolud ja põhjused,
2. koguda andmeid tööõnnetuse analüüsiks ja järelduste tegemiseks.,
3. kindlaks määrata tööõnnetuse põhjustest tulenevad abinõud samalaadse juhtumi vältimiseks.

Tööandja uurib tööõnnetuse asjaolusid ja põhjusi ning koostab ja allkirjastab raporti 10 päeva jooksul tööõnnetuse toimumisest arvates. Tööandja koostab uurimistulemuste alusel tööõnnetuse raporti neljas eksemplaris allkirjastatult paberkandjal või sellega võrdsustatud elektroonilisel kujul digitaalallkirjadega. Tööõnnetuse raporti üks eksemplar jääb tööandjale, teised eksemplarid saadab tööandja töötajale või tema esindajale, Tööinspektsiooni kohalikule asutusele ja Haigekassale kolme päeva jooksul tööõnnetuse raporti allkirjastamisest arvates. Vajalik on saata originaalallkirjadega raport. Faksiga saadud dokumenti ei loeta originaaldokumendiks.
Seega on tööandjal maksimaalselt 13 päeva uurimiseks, raporti koostamiseks, allkirjastamiseks ja Tööinspektsiooni kohalikule inspektsioonile saatmiseks. Näiteks: kui tööõnnetus toimus 1. aprillil ja raport postitati 14. aprillil (ümbrikul on postiasutuse kalendertempli jäljend või frankeerimismasina jäljendi kuupäev) on tähtaega järgitud. Tähtaeg ja tähtpäev vt Tsiviilseadustiku üldosa seadus (edaspidi – TsÜS) §-d 134 – 137.

Raporti I osas "Tööandja andmed" vormistatakse järgnevalt, kasutades registrikaarti või põhimäärust.

1. Tööandja nimi – märgitakse äriühingu või asutuse nimi (mitte juhataja või tegevjuhi nimi).
2. Registrikood – vt Justiitsministeeriumi Registrikeskus või riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklik register.
3. Eraldi asuv struktuuriüksus – täidetakse, kui struktuuriüksus asub tööandja aadressist eraldi aadressil (märgitakse struktuuriüksuse nimi ja aadress).
4. Tööandja aadress.
5. Postiindeks.
6. Töötajate arv ettevõttes – näidatakse hetkeseis.
7. Tegevusala nimetus – märgitakse põhitegevusala nimetus EMTAK-i järgi äriregistris, kohtute registriosakondade keskandmebaasi tasulise infotelefoni number on 9001010 (Tööinspektsiooni veebilehel http://www.ti.ee/ → põhimenüü: õigusaktid → alammenüü: tööõnnetuste ja kutsehaigestumiste uurimine).
8. Tegevusala kood – märgitakse põhitegevusala kood EMTAK- i järgi äriregistris, kohtute registriosakondade keskandmebaasi tasulise infotelefoni number on

9001010 (Tööinspektsiooni veebilehel http://www.ti.ee/ → põhimenüü: õigusaktid → alammenüü: tööõnnetuste ja kutsehaigestumiste uurimine).

9. Telefoni number – näidatakse tööandja üldtelefon või infotelefon (näiteks sekretäri telefoni number, kust saab küsida infot).
10. Faksi number.
11. E-posti aadress.

Raporti II osas "Töötaja andmed" vormistatakse järgnevalt.

1. Töötaja ees- ja perekonnanimi.
2. Elukoht – märgitakse aadress postiindeksiga.
3. Telefon.
4. Isikukood – isikukoodi puudumisel ei täideta.
5. Sünnikuupäev – märgitakse sünniaeg (päev, kuu, aasta).
6. Vanus – märgitakse täisaastates, kui vana oli kannatanu temaga toimunud tööõnnetuse hetkel.
7. Sugu (mees või naine).
8. Kodakondsus (riik) – märgitakse konkreetne riik. Kodakondsuse puudumisel tehakse raportile märge: "Kodakondsuseta Euroopa Liidust" või "Kodakondsuseta väljastpoolt Euroopa Liitu".
9. Ametinimetus ja ametikood ISCO järgi vt Tööinspektsiooni veebilehel http://www.ti.ee/ → põhimenüü: õigusaktid → alammenüü: tööõnnetuste ja kutsehaigestumiste uurimine. Selgitused on raamatus: "Ametite klassifikaator" Sotsiaalministeerium, 1999.
10. Tööstaaž ametikohal aastates, selle tööandja juures.
11. Tööandja juurde tööle asumise aeg (päev, kuu , aasta).
12. Töösuhte iseloomustus – tähtajatu tööleping, tähtajaline tööleping, täistööaeg, osaline tööaeg, pereliige, õpilane, praktikant vm TTOS § 1 järgi. Kui talus või perefirmas töötab pereliige suulise töölepingu alusel, siis märgitakse "Pereliige". Näide: õpilane või praktikant on tööandja juures õppepraktikal mitte töölepingu alusel, siis märgitakse "Õpilane / praktikant".

Raporti III osas "Tööõnnetuse andmed" vormistatakse järgnevalt.

1. Tööõnnetuse toimumise kuupäev (päev, kuu, aasta).
2. Kellaaeg – näidatakse tööõnnetuse aeg 24-tunnise arvestuse järgi, näiteks kell 16:00 (mitte kell 4 päeval).
3. Täistunde tööaja algusest – märgitakse mitme täistunni möödumisel pärast tööpäeva /-vahetuse algust toimus tööõnnetus kannatanuga (näiteks pärast 10. tundi).
4. Tööõnnetuse raskusaste – kerge, raske või surm (märgitakse ristiga).

Raporti IV osas "Tööõnnetuse asjaolude lühikirjeldus" vormistatakse järgnevalt.

1. **Tööõnnetuse toimumise koht** – iseloomustatakse kohta kus tööõnnetus toimus. Märgitakse, kas on tegemist alalise või ajutise töötamiskohaga.
   - ✓ Alaline töötamiskoht käesoleva juhendi mõistes on tööandja struktuuriüksuses asuv töötamiskoht (näiteks: kindlaksmääratud töötamiskoht töökojas, tsehhis, büroos) või üldisemalt tööandja ettevõttes asuv töötamiskoht (näiteks: tavaline töötamiskoht ettevõtte territooriumil, ruumides).

- ✓ Ajutine töötamiskoht käesoleva juhendi mõistes on laiema tähendusega ja hõlmab töötamiskohti, kus:
  a) tehakse töid, mille jaoks töötamiskoht on liikuva iseloomuga (autojuht, ehitustööline, montöör, remontija, politseinik, valvur, tänavakoristaja jt);
  b) juhuolukorras (või ajutiselt määratud) inimesed töötavad paiksetel töötamiskohtadel: ajutine tööülesanne kindlas, kuid tavalisest erineval töötamiskohal kohalikus üksuses, eriülesanne väljaspool tavalist kohalikku üksust, käik kliendi või teise asutuse ruumides (koosolek, lähetus, ärivestlus jne), kaasa arvatud teekond ettevõtte ja ülesande täitmise koha vahel. Ajutiseks töötamiskohaks loetakse ka seda, kui töötaja töötab teise tööandja ruumides, et täita ajutisi ülesandeid.
- ✓ Siin kirjeldatakse nimisõnaga töökeskkonda. Töökeskkond on töökoha, tööpiirkonna või tööpaiga tüüp, kus kannatanu vahetult enne tööõnnetust viibis või töötas, so töökoht, tööterritoorium või üldine keskkond, kus toimus tööõnnetus
- ✓ Näiteks töökeskkond on:
  - tootmishoone tööstus, tootmine, remont (tehas, töökoda);
  - ladu (ladustamiseks kasutatav ala);
  - ehitusplats;
  - põllumajanduslik territoorium (taime-, looma-, kalakasvatus, metsandus, aiandus);
  - äriruumid (kontorid, koolid, müügialad, restoranid vms);
  - terviserajatis (haiglad, sanatooriumid, sotsiaalhoolekandeasutused vms);
  - avalik koht (maanteed, parklad, ühistransport, ühiskasutatavad majaosad, kõrvalhooned, eraaiad vms);
  - spordirajatised (spordisaalid, ujulad, väljakud);
  - kõrgehitised;
  - vm.

  Kui tööõnnetus ei toimunud raporti I osas näidatud asukohas, siis näidatakse ka sündmuskoha aadress.

2. **Töötaja tegevus tööõnnetuse toimumise hetkel** – iseloomustatakse kannatanu tegevusi, märgitakse tööõnnetusele eelnenud sündmuste järjestus. Märgitakse kannatanu tegevus, mida kannatanu viis läbi vahetult enne õnnetusjuhtumit ja kannatanu täpne konkreetne füüsiline tegevus õnnetusjuhtumi hetkel, just see, mida kannatanu tegi õnnetusjuhtumi hetkel.
   Näiteks konkreetne füüsiline tegevus on:
   - töö masinaga,
   - töö käsitööriistadega,
   - juhtimine / sõitmine,
   - objektide käitlemine,
   - käsitsi teisaldamine,
   - liikumine,
   - juuresviibimine vm.
3. **Sündmus, tegevus või tööprotsess, mis põhjustas tööõnnetuse, ja kehavigastuse vahetu tekitaja** – kirjeldatakse, kuidas kulges tööprotsess ja kes korraldas tööd. Tööprotsess on töö põhitüüp, mille ülesannet (üldtegevust) täitis kannatanu õnnetusjuhtumi ajal, kirjeldus töö iseloomust ja ülesandest, millega kannatanu tegeles õnnetusjuhtumi toimumisele eelnenud ajal. Näiteks tööprotsess on tootmine, laomajandus, kaevetööd, ehitus, põllumajandus, teenused ettevõtetele ja avalikkusele, ettevalmistustöö, monitooring vm.

Märgitakse töövahendi, seadme, tööriista (nn materiaalne mõjur) või muu mõjuri nimetus, mille mõjul õnnetusjuhtum toimus, samuti iseloomustatakse selle vastavust või mittevastavust tööohutusnõuetele.

Näidatakse kõrvalekalle, mille tõttu kannatanu sattus kokkupuutesse vigastust põhjustavaga. Kõrvalekalle on viimane normaalsest erinev ja õnnetusjuhtumi põhjustanud sündmus, so tavapärasest kõrvalekalduv sündmus või hälve normaalsest tööprotsessist.

Kirjeldatakse kokkupuudet materiaalse mõjuriga, mis vigastas kannatanut. "Kokkupuude-vigastuse laad" näitab kuidas materiaalne mõjur kannatanule mõjus (füüsiline või vaimne trauma) ja vigastuse põhjustas. Siin näidatakse ka vigastatud kehaosa ja vigastuse liik.

Raporti V osas "Põhjused, mis viisid tööõnnetuseni" valitakse raportil näidatust üks või mitu peamist põhjust.

1. Puudulik väljaõpe ja juhendamine (märgitakse juhul, kui tööõnnetuse uurimise käigus tuvastati, et kannatanu või õnnetuse põhjustanud töötajate väljaõpet ja juhendamist ei viidud läbi vastavalt Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse (edaspidi – TTOS) § 13 lg 1 punkide 12, 13 ja 14 ning Sotsiaalministri 14.12.2000.a määruse nr 80 "Töötervishoiu- ja tööohutusalase väljaõppe ja täiendõppe kord " nõuetele).
2. Puudulik töökeskkonna sisekontroll (märgitakse juhul, kui töökohal, kus õnnetus toimus, ei olnud korraldatud ega viidud läbi töökeskkonna süstemaatilist sisekontrolli vastavalt TTOS § 13 lg 1 punktide 1 ja 2 nõuetele).
3. Riskianalüüsi puudumine (märgitakse juhul, kui töökohal, kus õnnetus toimus, ei olnud läbi viidud töökeskkonna riskianalüüsi, selgitatud välja töökeskkonna ohutegureid, mis põhjustasid õnnetuse, mõõdetud mõõdetavate ohutegurite parameetreid, lülitatud tegevuskavva ja rakendatud abinõusid nende ohutegurite mõju vältimiseks või vähendamiseks vastavalt TTOS § 13 lg 1 punktide 3, 4, 5 ja 6 nõuetele).
4. Töökoha mittevastavus ohutusnõuetele (märgitakse juhul, kui töökoht, kus toimus õnnetus, ei vastanud TTOS § 4, Vabariigi Valitsuse 21.12.1999.a määruse nr 402 "Tegevusaladele esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded" ning teistes õigusaktides sätestatud töökohtadele esitatavatele töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele).
5. Töövahendi (seadme, tööriista jne) mittevastavus tööohutusnõuetele (märgitakse juhul, kui töövahend ei vastanud TTOS § 5, Vabariigi Valitsuse 11.01.2000. a määruse nr 13 "Töövahendi kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded" nõutele või ei vastanud Tehnilise Järelevalve Inspektsiooni või Päästeameti järelevalvevaldkonna õigusaktide nõuetele). Vaata Tööinspektsiooni veebilehel http://www.ti.ee/ → põhimenüü: õigusaktid → alammenüü: teiste asutuste järelevalvevaldkond.
6. Tööohutusnõuete rikkumine ohtlike kemikaalide kasutamisel (märgitakse juhul, kui töökohal või tööprotsessis, kus õnnetus toimus, rikuti TTOS § 7, Vabariigi Valitsuse 20.03.2001.a määruse nr 105 "Ohtlike kemikaalide ja neid sisaldavate materjalide kasutamise töötervishoiu nõuded" või Kemikaaliseaduse (KemS) ja selle rakendusaktide nõudeid).
7. Ehitiste, tööruumide või liikumisteede mittevastavus tööohutusnõuetele (märgitakse juhul, kui väljaspool otsest või vahetut töökohta territoorium, ehitis, tööruum või liikumistee, kus õnnetus toimus, ei vastanud Vabariigi Valitsuse

21.12.1999.a määruse nr 402 "Tegevusaladele esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded" või teiste töötervishoidu ja ohutust reguleerivate õigusaktide nõuetele).

8. Isikukaitsevahendite puudumine (märgitakse juhul, kui töötaja, kellega toimus õnnetus, ei olnud varustatud isikukaitsevahendiga, millise kasutamisega oleks saanud vältida tööõnnetust lähtudes TTOS §13 lg 1 punkt 11 ning Vabariigi Valitsuse 11.01.2000.a määruse nr 12 "Isikukaitsevahendite valimise ja kasutamise kord" nõuetest).
9. Isikukaitsevahendite mittekasutamine (märgitakse juhul, kui töötajale, kellega toimus õnnetus, oli antud isikukaitsevahend, mille kasutamisega oleks saanud vältida õnnetust, ei kasutanud seda vastavalt TTOS § 12 lg 1 punkt 4 ning Vabariigi Valitsuse 11.01.2000.a määruse nr 12 "Isikukaitsevahendite valimise ja kasutamise kord" § 4 punkt 3 nõuetele või tööandja ei taganud isikukaitsevahendi kasutamist vastavalt nimetatud määruse § 4 punktide 1, 2, 4, 5 ja 6 nõuetele).
10. Üleväsimus (märgitakse juhul, kui töötajal toimus õnnetus üleväsimuse tagajärjel, mis oli tingitud Töö- ja puhkeaja seaduse, Sotsiaalministri 27.02.2001.a määruse nr 26 "Raskuste käsitsi teisaldamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded" või ettevõtte töösisekorraeeskirja nõuete mittetäitmisest. Näiteks ületunnitöö ajal ületunnitöö tõttu vähemsaadud vahetustevahelise puhkeaja tõttu või summeeritud tööaja arvestusega tööajal, mis ületab seadusejärgset igapäevast 8-tunnist normkoormust töötaja või töökaaslase sõnade järgi).
11. Tööohutusnõuete rikkumine töötaja poolt (märgitakse juhul, kui töötaja, kellega toimus õnnetus, oli väljaõpetatud ja juhendatud vastavalt TTOS § 13 lg 1 punktide 12, 13, 14 ja Sotsiaalministri 14.12.2000.a määruse nr 80 "Töötervishoiu- ja tööohutusalase väljaõppe ja täiendõppe kord" nõuetele tööandja poolt koostatud ja kinnitatud ohutusjuhendi alusel, kuid töötaja rikkus nimetatud juhendi konkreetset nõuet ja see on põhjuslikus seoses õnnetuse toimumisega).
12. Liikluseeskirja rikkumine töötaja poolt (märgitakse juhul, kui töötaja kellega toimus tööõnnetus, rikkus Vabariigi Valitsuse 2. veebruari 2001. a määruse nr 48 "Liikluseeskiri" või Liiklusseaduse ja selle rakendusaktide nõudeid).
13. Liikluseeskirja rikkumine teise isiku poolt (märgitakse juhul, kui kohas kus toimus tööõnnetus, rikkus kolmas isik Vabariigi Valitsuse 2. veebruari 2001. a määruse nr 48 "Liikluseeskiri" või Liiklusseaduse ja selle rakendusaktide nõudeid).
14. Joobeseisund (põhjustatud alkoholi, narkootilise või psühhotroopse aine tarvitamisest) – märgitakse juhul, kui vigastus on tingitud Liiklusseaduse alusel kehtestatud korras tuvastatud joobeseisundist.
15. Muud põhjused (kirjutatakse põhjus ja selgitatakse vastates küsimusele miks?).

Tuleb täpselt märkida tööõnnetuse peamine põhjus (põhjused).

Raporti VI osas "Abinõud samalaadse tööõnnetuse ärahoidmiseks" kirjutatakse eraldi kõik meetmed tööõnnetuste edaspidiseks vältimiseks (mida on juba ette võetud ja mida rakendatakse tulevikus).

Meetmete selgitus tuuakse lühidalt. Tuleb silmas pidada, et õnnetuse vältimiseks ettenähtud meetmed saavad olla sellised, mille rakendamine tuleneb õnnetuse põhjustest ning kõrvaldavad töös esinenud ohutegurid ja teevad sellega edaspidi õnnetuse toimumise võimatuks, või viivad ohutusnõuete täitmise ning organisatsiooni sellisele tasemele, et saab vältida samalaadse õnnetuse toimumist.

Tööõnnetuse raporti allkirjastavad tööandja esindaja ja töökeskkonnavolinik (või töötajate usaldusisik), raportil näidatakse ka allakirjutaja ametikoht, ees- ja perekonnanimi, allkirjastamise kuupäev.

Tööõnnetuse raporti võivad allkirjastada juhatuse liige, kohalik juht (kohapealne tööd juhtiv ja korraldav struktuuriüksuse juht, kui talle on antud tööandja õigused) jt tööandja esindusõigust omavad isikud. Tööõnnetuse raportit ei või allkirjastada töötaja. Esindamine vt TsÜS §-d 34, 115 – 131.
Kui töökeskkonnavolinikku ega usaldusisikut ei ole valitud, tehakse raportile märge: "Ei ole valitud".

MÄRKUSED

Tööõnnetus on töötaja tervisekahjustus või surm, mis toimus tööandja antud tööülesannet täites või muul tema loal tehtaval tööl, tööaja hulka arvataval vaheajal või muul tööandja huvides tegutsemise ajal.
Tööandja antud ülesande täitmiseks loetakse töötaja töölepingus, ametijuhendis, töökirjelduses, käskkirjas vm dokumendis sätestatud töö- või ametikohal ettenähtud tööülesannete täitmist, samuti tööandja erikorralduseta tööülesande täitmist, mis tuleneb töö iseloomust või töö üldisest käigust.
Tööandja loal tehtavaks tööks loetakse töötaja igapäevaste tööülesannete hulka mittekuuluvat tööd.
Tööandja huvides tegutsemise ajaks loetakse muuhulgas aega, mil töötaja:

- osales tavapärasel tööajal, s.h. puhkepäevadel tööandja korraldatud spordi- või vabaaja üritusel;
- osales tavapärasel tööajal tööga seotud esindus- või koolitusüritusel;
- täitis tööülesannet tavapärasel tööajal riigisisesel töölähetusel või ekspeditsioonis;
- likvideeris loodusõnnetuse tagajärgi või hoidis ära tootmisavariid või likvideeris nende tagajärgi;
- hoidis ära õnnetusjuhtumi või tööandja vara hävimise tööseisaku või muudel erakorralistel juhtudel.

Kui on toimunud tööõnnetus, kuid töötaja ei viibi töövõimetuslehel, siis tööõnnetuse raportit ei koostata.